

Magyar-román Szemle.

III. évfolyam.

Kolozsvár, 1897. április.

4. füzet.

ALSÓFEHÉRVÁRMEGYE ROMÁN HELYNEVEI.

A hódító nép a lapályokon helyezkedik el. Elfoglalja a síkságokat, a folyómenti völgyeket. A talált helyneveket elfogadja és saját hangtani törvényei szerint nyelvébe átviszi. Az általa alkotott helységeket a maga nyelvén megkereszteli; a határoknak, dülőknek, névtelen hegyeknek, domboknak, folyóknak, patakoknak, forrásoknak stb. a helyi viszonyokhoz képest sajátos nevet ad. — A havasok közé csak akkor vonul fel, a mikor a síkságokon túlnéposodás állott be.

Mindez nagyon természetes. A lapályokon könnyebb az élet, a havasban nehezebb. A terroó földek, a gazdag legelők kihasználása, a nép igényeit kielégíti s rá nézve feleslegessé válik a havasok rengetegeiben a terhesebb, fárasztóbb munka!

A hódító magyarság mindenütt a lapályokon, a folyók mentén helyezkedett el. Alsó-Fehérvármegyét illetőleg a magyarok községeiket mindenfelé a lapályokon, a folyók mentén alapították. A megye havasi részein kívül a községek csekély kivétellel magyar eredetűek. A lapályok nomenklaturája tehát magyar.

Nincs ez így a havasban. A havasban a községalkotások a románság által mentek végbe, azért a havas nomenklaturája román.

Ugy az egyik, mint a másik nép, mint említve volt, a meglevő helyneveket saját nyelvi, hangtani törvényei szerint részben elfogadta, részben ujakkal cserélte fel. Ugy a magyar, mint a román elfogadta, a már meglevő szláv és rógi b neveket; a románság elfogadta a meglevő magyar nomenklaturát a síkságon, a havasban pedig a magyar hódolt meg a románságnak.

Az is kétségtelen, hogy a lapályok nomenklaturája ré-
gibb. A lapályok, a folyókmente hamarabb népesedtek be,
hamarabb fejlődött rajtuk élet, kultúra, mint a havasok kö-
zött. A fejlődés mindig alúlról haladt felfelé. Nem lehetsé-
ges, hogy a termékeny völgyek néptelenek legyenek s a fe-
lettük emelkedő havasok között fejlődjék kultúra, társada-
lom. Pusztítások idején a havasok a menekülő lapálybeliek
menedékhelyei voltak, de a vihar elmúltával mindig folke-
resték régi fészkeiket s igyekeztek azokat helyreállítani. —
A lapálybeliek a hozzájuk legközelebb eső havasrészek, vagy
a szembetűnő legmagasabb csucok iránt mindig érdeklőd-
tek, azokat elnevezték.

Mindezekből az következik, hogy azé az ország, a ki-é a
lapály; az az első foglaló, a kinek nyelvét a lapály helyno-
vei fönntartották.

Alsó-Fehérvármegyében összesen 177 község és 4 ren-
dezett tanácsu város van. — Ezek közül a következő hely-
novek vallanak román eredetre:

Az alvinczi járásban:

Csóra (Cioara), Karna (Corna), Limba (Limba), Strázsza
(Straja), Tartaria (Tărtăria), összesen 5.

A balázsfalvi járásban:

Obrázsza (Obraja), Ohába (Ohaba), összesen 2.

A kis-enyedi járásban:

Mundra (Mândra), Koneza (Conța), Oláh-Bogát (Bogata).
Preszáka (Presaca), összesen: 4.

A magyar-igeni járásban:

Galacz (Galați), Gaureny (Găureni), Intregald (Intre-
gald), Pojána (Poiana), Preszáka (Presaca), Ompolyicza (Om-
polița), Petrosán (Petrișeu), Trinpoel (Trimpoele), Váleá-Do-
szului (Valea-Dosului), összesen: 9.

A maros-ujvári járásban:

A 33 községnév között egyetlen román eredetű sincs.

A nagy-enyedi járásban:

Muzsina (Mușina), Ponor (Ponor), a három Orbo (Gâr-
bova), összesen: 5.

A verespataki járásban:

Abrudfalva (Abrudsat, Abruzel), Bucsum (Bucium), Kor-

penyes, (Cărpeniș), Korna (Corna), Mogos (Mogoș), Muska (Mușca), Szohodol (Sohodol), összesen: 7.

Alsó-Fehérvármegyében 177 községből összesen 32 román származású helynév van. Ezek első sorban szláv helynevek; tiszta román alig van egy néhány: Bucium, Kerpenyes (Cărpeniș), Limba, Korna (Corna), Válcá-Doszului (Valea-Dosului), Petrosán stb.

Ha a román hangzású helyneveket vizsgálgatjuk, azt tapasztaljuk, hogy azok a folyókméntén, síkságokon ritkán, a havasok közelében gyakoribbak, a havasok között kizárólagosak. És azt is tapasztaljuk, hogy a románság azt a helységnévtárt hozta el magával, a melyet az alsóbb vidékeken szedett fel. Az általa alapított községeket úgy nevezte el, a mint már megszokta részint a Balkánban, részint felvonulása közben a Duna és a Kárpátok között.

A *Bucsum* (Bucium) Romániában, de egyáltalában a románok által hozott vidékeken nagy szerepet játszik. Különösen a havasi községeket hívják így. A román királyságban tizennégy *Buciumeni* és kilencz *Bucium* helynév fordul elő. A magyar királyság területén előfordul a helység név még Fogarasban, Hunyadmegyében kétszer és Biharmegyében. Szóval a románság lakta helyeket jelöli.¹

Szohodol (Sohodol) Romániában előfordul nyoleczszor, mint községnév; nálunk ugyancsak a románok által lakott helyeken Biharban kétszer, Fogarasban és Hunyadban egyszer.²

Korna (Corna) Romániában különféle változatban 70-szer fordul elő, mint helynév. Magyarországon e helynév szintén gyakori. Magyarul voltaképpen *Somfalut* jelönt; e neven románok lakják K. Szolnokban (Corna), Máramarosban (Cornesti); a magyar helységnévtárban ezen kívül nyoleczszor fordul, Korna (Corna), Korniczal (Cornișel), Kornis (Corniș),

¹ Román alakok: *bucin*, *bucium*, *buciume*; latinban: *bucina*, kürt, harsona, tárogató; a *bucina*, kürtől; a *cânta cu buciumul*, kürtölni. A havasok között a havasi kürt (szlávban *tulnic*, ez a szó is ismeretes a románság között), nagy szerepet játszik. Innen van a sok *Bucium* havasi községnév.

² A szlávok között Szuhidol, Szuvodol helynevek gyakoribbak. Eredeti elentése száraz völgy.

változatokban, mindenütt román lakossággal. Nógrádban is van egy Korna nevű község. *Corn.* somfa; *corna,* somfagyümölcs; a latinban: *cornus,* somfa.

Pojána (Poiana), úgy nálunk mint Romániában, valamint a szlávok által lakott részekben e helynév igen gyakori. Román jelentése: tisztás az erdőben, a melyen fű terem, és virág diszlik. A szlávban: mokra poljana = nedves föld. Az ó-szlávban: *pola,* dimidium, margo, sinus; *palu,* latus, ripa, sexus; poljana: campus, portio, pars terrae. A román voltaképpen egy erdőtől környékezett *kis mező* jelentésben vette át a szót.

Kerpenyes (Cărpiniș) Romániában összesen tizenegyszer fordul elő. Nálunk Brassó, Szeben, Bihar, Hunyad, Torda-Aranyos, Szilágymegyékben fordul elő egyszer-egyszer, román lakossággal. Latinul: *carpinus,* gyertyánfa. *Cărpiniș,* gyertyános.

Mogos (Mogoș) kétségtelenül az alsó vidékekről került név, Romániában ily néven 19 hely ismeretes. Bizonyára magyar szó. Nálunk Alsó-Fehérmegyén kívül a Szilágyságban fordul elő Mogoșesti (Mágoesfalva) alakban, románok lakják. Romániában e néven kolostort, falut, havast, erdőt stb. ismernek. Bukarest városában van *Podul Mogoșoiei.* Mogoș hihetőleg a magyar *magas*-ból származik. Hogy került ez a román nomenclaturába, bajos volna egész biztosan megmondani. Kétségtelenül család név, még pedig magyar származású. A népköltészetből is ismeretes. — *Mogoș voinicul* (Alexandri poesii populare, 153 l.) cím alatt egy román ballada van, a melyben Mogoș szomorú története van előadva, a ki egy tréfájának esett áldozatul. Mogoș gazdag udvarnoknak (vornic bogat) és tréfás embernek (ce glumește. ne'ncetat) van mondva, a ki Stanca nevű nőt vett feleségül, kinek hét testvére volt. Ezek Bukarest város egyik hidján látogatóba várták a sógort s a testvért. Egyedül Mogos érkezett meg, a ki előadja, hogy a törökök a nejét elrabolták. „S te megfutottál?” kérdezik a testvérek. „Nem vagy érdemes, hogy Stanca hét testvérének sógorja légy!” s pallosaikkal megölték. Rövid időre megérkezik 12 lótól vont fényesen kiczifrázott, kocsin Stanca, a nővér, a ki férje szomorú sorsáról értesülvén, halva rogyott össze férje teteme felett. A podul

Mogoşoaiei hihetőleg innen nyeri nevét; innen lehet a sök Mogoş helynév is.

Muska (Muşca) a míg a mi helységnévtárunkban csak Alsó-Fehérmegye községe fordul elő, Romániában különféle változatban tizenhatszor. Leggyakoribb alak: Muşcel (Muscesel). Hihetőleg a latin *musca*ból, légy, mert a román muşcából (latin *morsico*) harap. alig származhatik.

Csóra (Cioara) Romániában harminczöt helységnév fordul elő Csora, Csorani, Csorosti változatokban; Nálunk csak kétszer, lakosai románok. A maczodo-románban foarra; itteni román jelentése varju, csóka; corvus cornix. Hihetőleg albán eredetű.

Limba, Romániában kétszer fordul elő. Nálunk csak az alsó-fehérmegyei község ismeretes e néven. Latinul: *lingua*, nyelv jelentésben.

Sztrázsa (Straja) községnév Magyarországon ismeretesebb; különféle vidékeken tizenegyszer fordul elő. Az alsó-fehérmegyei községet románok lakják. Erdélyben csak ez az község fordul elő e néven. Az ó-szlávban: *straza*, custodia, specula; őrizet, őrzés, felvigyázás, őrhely, őrállomás, őrség; — a románban is ez a jelentése. Jelent ezen kívül: őrt, felvigyázót, kíséret stb.

Obrázsa (Obrăja), a romániai névtárban háromszor, nálunk kétszer fordul elő, Krassó-Szörényben is; mindkét helyen románok lakják. Románul *obreaşă*; jelentése: magasan fekvő mező, szláv eredetű.

Ohába (Ohaba). nálunk *szabad hely*, tizenhat helységet ismernek e neven, románok lakják; Romániában csak ötöt. Romániában *ohavnic*, *ohabnic* (moşie ohavnică), elidege-nithetlen, örökös helyet; jószágot jelent. Szláv szó.

Muşina, Romániában többször, nálunk egyszer fordul elő. *Moşinoi*, *moşonoiu*, *moşoroiu*, *moşunoiu*, hangyaboly. Szláv elem. De sok helynév ismeretes *Moşeşti*, *Moşneni*, *Moşoie*, *Moşteanca*, *Moşteeni* stb. alakban; a *moşie* örökség, moşinaş örökös, tulajdonos. Hihetőleg ez utóbbi szócsaládkhoz tartozik. Cihac szerint török elem.

Mundra (Mândra), Romániában husz, nálunk még csak egy község van Fogarasban e neven. *Mândra*, *Mândru*, *Mând-*

resti, Mândrisca, Mândre helynevek. *Mândru* román jelentése: *büszke, szép*. Az ószláv *madru*-ból, prudens; a szláv nyelvekben előfordul.

Koneza (Conța) bizonyára román alapítás. Romániában kilencz, nálunk csak ez az egy község fordul elő e neven Conțești, Conți helynévi alakok. Tulajdon név.

Bogát, (Bogata) Romániában hét, nálunk összesen kilencz községet hívnak így. Szabolesban, Vasban és Somogyban lakosága magyar, a többi esetben leginkább román. *Bogătești, Bogați, Bohotiu*; *bogat* román jelentése: *gazdag, vagyonos*.

Preszaka (Presaca) Romániában 17, nálunk kilencz községet neveznek így; öt helyen románok lakják. Leggyakrabban a *Prisaca*; azonkívül *Prisăcani, Prisăceoa, Prisăci, Prisăceni* szintén gyakran előforduló helynevek. *Prisacă* román jelentése: vágott erdő, nyáron a mókások helye; több móhes együtt, egy helyen. A szláv nyelvekből való; ó-szlávban: *prisekati*, incidere.

Galacz (Galați) Romániába hatszor, nálunk egyszer fordul elő.

Găurenyi (Găureni) a román államban tizenkétszer; nálunk a Szilágyban, Beszterce-Naszód, Hunyadban, mindenütt románok lakják. *Gaură: üreg, lyuk*, hasadék; szegényes bordély. *Găureana, Găuresți, Gauri, Găurani, Găuriciu* helynevek. További képzése: *găunos (găuros)*, belül lyukas, *măr găunos*, innen *Găunoasa, Găunos* szintén helynevek.

Abrudsát (Abruzel, Suhar) Romániában 22 esetben fordul elő, nálunk szintén gyakori. (*Abrudsat Abruzel*) *Suhar* egy községnek a nevei. Romániában a *Suhar* alak igen elterjedt. *Suha, Suhaie, Suhărăn, Suhat, Suhulet* szintén helynevek. *Suhat* román jelentése: *legelőhely* (loc de păsiune). Szláv szó.

Ponor a román királyság helysónévtárában négy hasonló nevű község van. Nálunk Biharban, Hunyadban, Torda-Aranyosban fordul elő, összesen ötször, mindenütt románok lakják. Romániában: *Ponoare, Ponorel. Ponor* román jelentése vadon, sziklás hely, hol a vadak laknak. Az ó-szlávban: *ponoru*, locus ubi fluvius sul terram asconditur; az összes szláv nyelvekben ismeretes.

Gârbova (Orbo) Romániában tizenötször, nálunk mint Gorbo kótszer, mint Orbo ötször fordul elő. *Gârb, gârbă*: dos, bosse; hát, pup; *gârbov*: pupos, meghajtott gerinczű, *gôrbo*; az ó szláv: *grubu*, dorsum; *gruba*: convulsio, qua corpus retro flectitur. *Gârbaciu, Gârbeni, Gârbești, Gârboiu, Gârbov, Gârbova, Gârbovana, Gârbovat, Gârboveni, Gârbovi, Gârbonești*, mind e töről szakadt helynevek.

Ompolyicza (Ampoita) az Ompoly folyó után van alkotva; Romániában hasonnevü folyó nem lévén, azon a néven község sem fordul elő. Az — *ita* — *nița* képző a románba a szlávból ment át.

Intregalde, ebben az *intre* prepozicio romános. Romániában hasonló községnév képzés szintén előfordul. *Intre-bălți*; *Intregald* = *Gald* között.

Trimpoele, Romániában hasonló helységnév nincs. Valamely helyi jelentéssel bír.

Valea-Doszului, Romániában *Valea*-val összetétellel több száznál a helységnév, nálunk is több mint 30. románok lakják. A *valea*-ból és a *dos*-ból (hát) van összealkotva.

Ezek volnának a községnevek.

A többi helynevet, folyó, határ, hegy, havas-neveket vizsgálva hasonló eredményre jutunk. A síkságon, a folyók mentén a nomenklatura magyar, a havasalj románosabb, a havas egészen román. Az egész Érezhegység román, hegy, szikla és havasnevek közül főleg a kövekezőket:

Babița, Bacaronu, Bâdea, Dealu-Baieșilor, Bălan, Balmireasa, Bêlc, Dealu-Berboceanului, Biharea, Bomb, Borcan, Dealu-Boldestilor, Dealu-Boteștilor, Brazii, Breaza, Calude-Peatră, Căldarii, Călineasa, Dealu-Călugărilor, D. Cămniței, Căpățina, Căprăreții, D. Caprii, Capsa, D. Cărbunariilor, D. Cărlorii, Cărutca, Casa-de-peatră, Cetățe, D. Cerbului, Ceureasa, D. Chimeteștilor, Cimbriu, Citera, Cingitura, Cînrileasa, Colțul-Lucii, Colțul Petrii, Comanda D. Comeștilor, Comișol, Conțu, Corabia, D. Corbului, Corneș, Corneț, Costoasa, D. Troianului, Ciugot, Cotana, Dealu-Ciungii, Cinta, Coblișul, D. Coboșeștilor, Coneaz, Colnice, D. Creșteștilor, Crestături, D. Crișului, Crucile, Cucutiș, Cufundo-

sul, D. Cuptoruşii, Curătura, Curculten-mare, Cûrcubou-mic, Cursele.

Dameş, Dealu-Dârninci, Dealu-Dobrănei, Dole, Dorna, Dredîta, Drevul, Duba, Dumitreasa, Detunata, Dimbu.

Eeapa, Earba-rea, Epureşti.

Făget, Fântâna-rece, D. Felii, Fleanca, M. Frânturii, Frasinul, Frăteasa, Framos, D. Fleului, Flocosul, D. Frunţilor, D. Furcilor, Fericeţ.

D. Gădânţului, Gaiurul, Galbin, Găletoaia, Găureasa, Gteamenul, D. Gomenilor, Godeanul, Grohotarul, Guipul, Gruiful, Gaina.

Hăbad, Hălmăgeana, D. Horgii, Horobul, Hrenoasele.

Intre-ţohe, Irişoara, D. Jidovului, Joldoăe.

Lămăsoaia, Lăptoasele, Leorda, Leordis, Lespedar, Lespezi, Leş, D. Leşului, Lotrul.

Măciuca, D. Medelini, D. Misrii, Măgura, Mălaiul, Mânzătoarea, Muntele-mare, Mărgaia, Mărineasa, Mărtoaia, Mât, D. Moleilor, D. Meselor, D. Mielului, Modelea, D. Molirii, D. Morariului, Mortat, D. Munceloaselor, D. Munceluş, Mununa, Munişorul, Murgăul, Metere, Piatra-Mândraţului.

Nămasul onacului, Negrileasa, Negrul, Neteda, Negrele. Ocoale, D. Olăreştilor, Orzina.

Padeşul, Padies, Pădurea-popii, D. Paladeştilor, Palsenicul, D. Palconitului, Piatra-Albă, Piatra Petrile lui Arad, Petrile lui Caliman, Piatra-Ternei, Plaiul, Plescuţa, Ploptis, D. Plotunului, Podina, Poenile Ursului, Poeniţa, Poiana lungă, Pojar, Poale, Poliţa, Ponoras, Petreasa, Petruţa, D. Peştelui, Pipilie, M. Pirii, Preluca, Pripora, Prislop, Pustia.

Răturile, Râzna, România, Roşu, Recea, D. Răchiţii, Rotundul, Runcu, D. Runcului, D. Ruşilor.

Săritoarea, Scaune, Sorlita, Scoarta, Scortărita, Sdebu-roasa, Segajul, D. Seliştii, D. Şerboinului, Şestine, Sfoarte, Şiteul, Soba, Spirici, Stâna, Stâne, Stăriuni, Stede, D. Şierpelor, Stirbei, D. Stuletului, Şturţul, Strâmba, Strueriu, Sturul, Şuleiu, Subpeatră.

Târştioara, Teul-ezerilor, Tăşe, Tomnatec, Toponeasa. Têrsugi, Tilole, Tita, Tocoşti, Toha, Trouca, Turlese, Tarcău. Uliul, D. Urziesului, Ursoaia.

Verciorob, Vêrtop, Vêrfu-Halabânului, Vêrfu-pietrii, D. Vertii-mari, D. Verșeștilor, Vezuina, Voiaga, Vulturul, Vulcoiu, Vulcan.

A hegy és havas nevek jó részét megtaláljuk Románia helységnévtárában is. A ki fáradságot vesz magának az-öszszehasonlításra, tapasztalni fogja, hogy a növegyezések meglepő nagy számban fordulnak elő. Ilyenek: Sturul, Balomireasa, Negriloasa, Prislop, Vêrtop, Ezer, Căureasa, Paltenitul, Capșa, Căpățina, Frăteasa, Fericeț stb. stb.

Havasí folyó és patak nevek: Aries, Ampoiu, Abrud, Blaș, Boglostilor, Păraul-Bortăseștilor, Păraul-Ciunchii, P.-Contului, P.-Corbului, P.-Coroeshilor, P.-Costinut, P.-Coceștilor, Cocos, P.-Codrului, Criș, P.-Divaii, P.-Faurului, Imbru, P.-Macului, P.-Mihului, P.-Mânzului, P.-Movilelor, Păraul-reu, P.-Poiului, Roșu, Riul-Alb, Seroafa, P. Șerădoaselor, Spurcat, P.-Tonea, P.-Ursului, P.-Vanecului, P.-Vêrzarului.

Völgyek: Arada, V.-Băiașestii, V.-Brătineșii, V.-Bucenișului, V.-Cârlorii, V.-Caselor, Cernita, Valea-Cinculeștilor, Cumpăna, V.-Distitului, Dobreasa, V.-Dosului, V.-Dredișii, V.-Dragostii, V.-Ineilor, V.-Lazii, Libertana, V.-Lipăii, V.-Nanului, V.-Negrii, Nicoia, Valea-Oideștilor, Ordencușa, Secaș, Stearpă, V.-Stanului, V.-Stăolnișorii, Valea-Țoha, Valea-Traianului, V.-Uzii, Vidișoara.

Bányák: Ambrosie, Arama, Băraca, Botașul, Carol, Baia-Cătani, Concordia, Cosomanta, Cremene, Cocul, Calțul, Baia-Crășnicei, Dămușești, Dăronia, Despicata, Dungul, Faurii, Floreștilor, Frasinul, Gaurile, Ghirta, Glam, Haba, Hermania, Ieruga, Iiperea, Lilieci, Lungești, Mocirta, Mare, Mestecani, Napoleon, Neagra, Ohaba, Patria, Piuc, Prăcup, Podurile, Rosete, Rodu, Roma, Scurtura, Serpii, Smida din Cale, Smida-Mălaiului, Spanoasa, Țifa, Troaș,¹⁾ Valea-bine, Vêrfu.

¹⁾ *Troaș, Troiaiu, Troiana, Traieni;* ugy a Balkánban, mint Romániában és nálunk sokszor fordul elő e helynév. Szláv szó. Román jelentése: domb, lapályon kő vagy homokhalom; hófuvatag; sokaság. A szlávoknál *Troján* (Traján császár emléké) fentartották a népköltészetben; a szlávok istencik közé is sorozták. A sok szláv helynév kétségtelenül nevéből is származik. Míg a szláv trojánnal lépten nyomon találkozunk, addig a románság a honalapító hatalmas császár emlékéket nem tartotta fenn.

A havasi határrészek nevei a havasok, hegyek, dombok és völgyek elnevezéseiben központosulnak. Azért vannak határrésznelvezések is. Így

Abrudbányán : Stiurțu, Măgura, Zănoji, Vêrsu, Ajudu, Izlaz. *Zalatnán* : Braza, Costa oprită, La faguleți, La Valea mare, Măgura, Dumbrava, Troian, Valea morilor, Pre luncă, Pre Ampoiu. *Kornán* : Gorgan, Bătrina, Dealu Hîrși, Stinișoara, Cărbunar. *Verespatakon* : Girda, Chile Gauri, Dosu, Țarina stb.

Az alsó vidékek folyói : Murăș (Maros), Târnava¹⁾ (Küküllő) Secașa (Szekács), Ampoiul (Ompoly) Veza stb.

A lapályon fekvő községek határneveire vonatkozólag a következőket kell megjegyeznünk. Magyar eredetű községekben, a melyeknek lakossága ma román, vannak még magyar határ- és dűlő-nevek is. A románság egy részét azoknak elfogadta. Tulnyomó része a határ- és dűlő-neveknek azonban itt is román. Román eredetű községekben a kérdéses nevek kizárólagosan románok.

Határ- és dűlő-nevek közül a leggyakoribbak : Fața, (verőfény, fața=arcz), Șesu, (lapály, térség, róna), Dosu, (hát) Podu, (hid, padlás, komp), Lunca, (hegyalyban elterülő rét, kaszáló, -viz közelében kis erdő, berek), Gura, (száj, torkolat, szük átjáró, szoros; a hely, hol egyik folyó a másikba ömlik), Troian, Sub deal, (hegy alatt), Măgura, (földemelkedés, romok, sirhelyek közelében; domb), Părăul, (patak), Movila, (a maguránál nagyobb földemelkedés), Cănapiste, (kenderes), Miriste, (tarló), Potecă, (szük ösvény, hegyen, erdőn). Izvor, (forrás), Țarina, (tilalmas határ, megművelt határ), Valea, (völgy), Livada, (füben gazdag mező), Fânață, (széna termő rétek), Poiana, (tisztás, rét az erdőben), Slatina, (ingoványos, sós hely), Stîra, (nyári juhakol), Podina, (padozat), Bărc. (berek), Rîtul, (rét), egyes élő fák után : La răchite, (a fűzfáknál); La pruni, (a szilvafáknál), La plopi, (a jegenyéknél), La meri, (az almafáknál), Mesteacăn, (nyírfa), Ulm, (szilfák).

A községnevekre visszatérve, a románság a magyar

¹⁾ Románul : *târn*, tilske; *Târnava* = tilskepatak; a szlávok és románok által lakott helyeken gyakran fordul elő.

helyneveket a következő községeknél változtatta meg: Borosmező (Inuri=Ien), Csicsó-Holdvilág (Ciapu), Farkastelke (Lupul=farkas), Karácsonfalva (Crăciunel=Kis-karácson), Kis-Kerék (Broșteni=békásiak), Szekás (Colibele=kunyhók), Tohát (Tău=tó), Veresegyház (Roșia=veres), Királypatak (Craiova=Királyváros), Medvés (Ursu=medve), Orbo (Gârbova=görbe), Diod (Stremț), Havas-Gyógy (Muntari=havas), Szabadmező (Otean), Vládháza (Cacova), Verespatak (Roșia=veres), Gergelyfája (Ungurci=magyarkák), Hosszutelke (Dostat), Kis-Enyed (Singătiu), Örményszéke (Armeni=örmények).

A magyarság a következő romános községneveket fogadta el:

Abruzel, Szuhár, Bucsum, Kerpenyes (Cherpenis), Korna, Mogos, Muska, Szohodol, Csora, Limba, Strázsa, Obrázsa, Ohába, Koneza, Mundra, Preszáka, Galacz, Gaurenyi, Intregald, Ompolyicza, Petrosán, Pojána, Trimpoele, Valea-Doszului.

A havasrészek román nomenklaturáját a bányavárosok kivételével a magyar egészben fentartotta.

A magyar község s egyáltalában a helynevek átvételénél a románság önkényüleg járt el. Hiába igyekeznénk e tekintetben valamely utbaigazító szabályokat felállítani. A magyar helynevek a román ember szájában a legkülönösebb salto-mortálékon mennek keresztül.

Igy: Sospatak=Șoșușă; Tate=Țotoiu; Szászpatak=Spețac; Kutyfalva=Cușia; Nagylak=Nolac; Szent-Benedek=Benic; Benedek=Benedic; Megykerék=Mezrac; Asszonynépe=Asinipu; Nyirmező=Mermezeu.

A helynév átviteleknel általában a következő változásokat állapíthatjuk meg:

— *vár*, ha a románban megfelelő helyneve az illető községnek nincs, akkor *oar*-ba megy át. Kolozsvár például a románban megfelelő névvel bír: *Cluj*. De *Ujvár* lesz *Uioara*, *Váradya*=*Oardea*. A vég *a* a helyneveknél mindenütt nőnemű artikulusnak tekintendő.

— *falu*, *falud*=*falău*. A vég *ó* és *u*, *ău*-ba megy át. Kisfalud=Chisfalău; Szarakszó, Saracsău.

— *‘ája*=*făia*=*Abăfaia*.

— *lak, laka=lac=laca* : Nagylak=Nojlac, Széplak=Söplac ; Ispánlaka=Spanlaca.

— *háza=haza* ; Istvánháza=Istvánhaza, Péterháza=Peterhaza ; Batizházából lett azonban Boteza.

— *telke, telek=telec* : Szombattelek=Sinbätelec.

— *hida=hida=ida* : Apahida=Apahida ; Bonezhida=Bontida.

— *király=craiu* } Szent-Király=Sineraiu,

— *Szent=Sin* } Siniacob.

— *nagy=noj=nuş=no* : Nagylak=Nojlac, Nagyalu=Nuşfalau ; Nagy-Szeg=Notig.

— *kis=chiş* : Kisfalud=Chişfalau.

A *nagy* és *kis* jelzők helyett a román különben leggyakrabban a saját megfelelő jelzőivel él: *mic, mare*. Nőhoi kicsinyítő képzőit használja: Kisbánya=Băisoara.

— *árd=erde-a* : Kocsárd=Cucerdea, Bocsárd=Bucerdea.

— *ad=ed=ede-a, ada a* : Várad=Oradea, Keresed=Chircerdea.

— *asd=esd* : Nádasd=Nedeşdea. Library Cluj

A román átviteleknel végbemenő hangváltozásokról részletesebben a nyelvészeti részben emlékszem meg.

Szemügyre véve a román eredetieknek látszó helyneveket, azokban több szláv nyelvi képzőre akadunk, ezek:¹⁾

ov — *ova, ovo*, eredetileg birtokragok. A románság inkább az *ova* képzőt használja.

in, ina ; *a, ia* ; *ie, nie* ; *eş, aş* ; *ie, anie, enie* ; *ală, eală* ; *av* ; *iţă, niţă* ; *işte, aşcu*.

Ezek után szükséges lesz a román helynevek eredetéről szólani.

A szláv telepeknek az őskorban nem voltak topikus neveik, hanem mindig azon családi szövetség után nevez-

¹⁾ Ezekről értekezik: *Jirček*: A bolgárok története 102—104 l. — *Manliu*: Gramatica comparativă 337—339 l.

Az első tévesen állítja szlávnak a román — *esc* — (többesc: *eşti*) képzőt ; az utóbbi pedig hibásan számítja a magyar-ság képzőt a szláv származásának közé. Az *esc* román képző többessét: *eşti*, nem kell összetéveszteni a szláv *işte*-vel.

tettek el, melyek ott laktak. Azért a déli szláv tartományokban a legtöbb helységnek még most is gyűjtő vagy családi neve van; (többes számuak); ezeknek végzete a csehben és lengyelben — *iczi* (most leginkább — *icze*), szerbül és horvátul — *ityi* (középkoriasan — *iki*), szlovénben és oroszban — *icsi*, ó-bolgárban — *isti*, új bolgárban — *ovci*, — *evci*. A szerbeknél és horvátoknál tulnyomó az elnevezéseknek ezen alakja: Lazarityi, Dragovityi; Bulgáriában: Dragomirci, Filipovci, Stojanovci stb.¹⁾

A románban ezzel a jelenséggel találkozunk. Legtöbb helynév ma a románoknál családnév. Míg különösen Bulgáriában az *isti* képzővel ellátott nevek egészen kipusztultak, a románok által lakott helyeken a nép a maga képzőiben ezt a jelenséget a legnagyobb mértékben fenntartotta. A helységnév a családnév többeséből alakul.

Leggyakoribb képző az eredet mutató — *an* és — *esc*, többesse — *eni* és — *esti*. De bármely végzetű családnév többeséből alakulhat helynév. Így; Dobroni Munteni, Mircești; Balomirești, Bogdani, Paladeni.

A községek elnevezésében a románság e nyomokon haladt tovább és tovább. A lakók nemzetisége vagy foglalkozása után nevezte el a községet. Ha görög lakói voltak a községet elnevezték Grecești, Greceni, Greci; továbbá: Sirbi, Sirbești; Jidovi, Nemțeni, Nemțești, Armeni. — A kertésztelepeket: Grădini, Grădinari, Grădinărești; a szénégető telepeket: Cărbuni, Cărbunari; a fűipart üzőket: Lingurari, (kánál), Greblari (gereblye); a határon lakókat: Mărgineni stb.

Egyes számú képzővel ellátott községnevek a románban nem oly számosak, mint a többes képzővel bírók. Ezek első sorban idegen eredetűek: Girbova, Măgura, Lunka, Poiana, Straja, Prahova, Bistrița, Crasna, Cârlova stb. Egyes számban fordul elő a helységnév, ha magának a községnek, nem a benne lakóknak, van valamelyes ismertető jel: Strimba (görbe), Potcoava (patkó alakú), Lunga (hosszu), Neagra (fekete), Bogata, Alba (fehér), Secătura (száraz), Șfara (kötél). Ez esetben a községnév úgy alakult, hogy a nép a

¹⁾ Jiricek idézett munkája 101 l.

jelzőt egyszerűen nőnemű *a* artikulussal látta el; lett bogat(a) strimb(a), alb(a) stb.

Ha a község valamely fában bővelkedett, lott: (*Carpeniș, Spinoasa* (tövises), *Stejar, Păltiniș*; ugy a folyóvizokról, hegyekről, sziklákról, barlangokról stb. elnevezett községek szintén rendszerint egyes számú képzővel birnak.

A román községnevek származását tehát a következő három forrásra vezethetjük vissza:

- a) a családnevekre,
- b) a lakók,
- c) a község tulajdonságaira.

A néphumornak nagy szerepe van a községek elnevezésében. Innen van az, hogy sok esetben a helynév értelmét meg nem állapíthatjuk, mert nem ismerjük a községek történeti multját s helyi viszonyait.

Ugy az alsó-fehérmegyei, valamint egyáltalában az erdélyi romános helyneveket illetőleg megállapíthatjuk, hogy azok között igen sok szláv eredetű van. Ugy a magyarok, mint a románok igyekeztek azokat fenntartani. Részben bizonyára az őszláv lakosoktól maradtak hátra. Téved azonban az, a ki azt hiszi, hogy minden szláv helynév, a mely ma ugy Erdélyben, mint Alsó-Fehérvármegyében előfordul, az őszlávoktól ered. Az alsó-fehérmegyei havasok helynevei, csekély kivétellel, román alkotások. A miért Vêrfu, Dealu, Vîrtop (barlang), Troian, Măgura, Sohodol, Presaca, Prizlop, Poiana, Izlaz stb. szláv eredetű elnevezések, abból még nem következik, hogy Alsó-Fehérvármegyében, vagy Erdélyben e neven előforduló helynevek közvetlen az autochton szláv lakosságtól erednének. Mindezeket a szókat a románság már a Balkánban felvette, saját nyelvébe meghonosította és használta mindannyiszor, valahányszor arra szüksége volt, miután nyelvéből ezekre a fogalmakra a megfelelő szavak hiányoztak. A miért a helynevek képzésében a szláv képző nagy szerepet játszik, abból még nem következik, hogy minden szláv képzővel ellátott helynév a megye régi szláv lakóitól származnék.

A megye havasi helyneveiről szólva, legnagyobb részt román alkotások. *Zalatna* szláv elnevezése ősi szláv eredetű lehet, a mi feltételezi, hogy a vidéken, az Érez-hegységben volt valamelyes szláv kultúra, a helynevek tiszta román eredetét azonban megtagadni nem lehet.

Moldován Gergely.

ROMÁN KÖZMONDÁSOK.

Jobb egyszer „ne“, mint százszor „várj, mert adok.“

*

A ki roménykedve él, panaszkodva hal meg.

*

Nincs nadrága és átalvetőt vásárol.

*

A véka nem telik meg szóval.

*

A butának ha egész nap is beszélsz, mégis azt teszi, amit tud.

*

A baj jobban rőszegit, mint akár miféle ital.

*

Malomtól rezsnyiczéhez jutott.

D. Albon.

VERESPATAKI ROMÁNSÁG.

Verespatakon a románok házai nem néznek ki különösebben, hanem szintén úgy, mint a magyaroké. Az épület kinézése egyáltalában szerény, de tiszta. Semmi disztimény kívülről nincs, csak ritkán van rajta a bányász-jelvény, csakány és kalapács cserfa ágak közé foglalva. Rendesen fanyagból vannak készítve, zsindey fedélzettel. A ház belseje is szerény, de kivéve a jobb módúakat, a tisztaságig egy kis takarítás nem lenne fölösleges. A lety és robbanózser kellemetlen szaga a legtöbb házban nagyon megérezhető. A ház rendesen négy részre osztatik. A bejárat előtt egy kis folyosóféle — tornác — van. Ebből vagy jobbra vagy balra egy kis kamra, melyben az ételnemüt, szerszámot és egyebet tart, a mennyiben fér, miután a kamra nagyon szűk szokott lenni. A folyosóból van aztán a bejárat a lakószobába, melyben a tisztaság gyakran kifogásolható ; és vagy innét vagy ismét a tornáczból egy más szobába, vendég-szobába vezet be, mely rendesen elég tiszta.

A szobának főbb butorai : az asztal (*masa*), székek (*scano-nele*), pad (*laviția*), kemence (*spor*), mely nemcsak fűtésre, de egyszersmind főzésre is használtatik ; ezeken kívül egy vagy több ágy (*patu*), ruhatartók (*sifoneriu, costen*). Az ablakoknál többnyire függönyöket használnak, a falakra képeket, kivált szent-képeket függesztenek. Minden házban van legalább *fali óra* (*ceasu*).

A verespatakinak alig van udvara, nincs mit felosszon ; az abban előforduló gazdasági épületek : istálló és sertés-ól ; sok helyen ezek is hiányoznak. A verespatakiak egy nagy része marháit telelőbe adja az országiaknak.

Verespatakon a románok is épp en úgy öltözködnek, mint

a magyarok. A férfiak szük, zsinoros nadrág, zsinoros kabát (*lécru*), mely inkább zubbonynak illenék, ránczos esizma, gyakran lakkelméből, csárdás kalap (*colop*). A nők éppen úgy, mint a városi magyar nők. A ruhákat gyári árukból — gyapot és gyapju-szövetből — készítik, nem saját készítményök hanem mind piaczi. A verespataki nő *szöni, szabni, varrni, fonni nem tud, sőt néha még sütni sem*. A verespataki nő csak hogy nő, de semmi női-munkához nem ért. A kik értenek, azok kivételek.

A férfiak télen nyáron bányászattal foglalkoznak. A nők és gyermekek is segédkeznek nyáron a stompolásnál és egyéb bányán kívüli munkáknál. Ezenkívül a nők főznek és ritkán sütnek. Verespatak nagyrészt kenyérrrel az abrudbányaiak látják el. A nők segédkeznek még a szénagyűjtésnél. A verespataki nem kaszálja a rétvét — egyéb mivelési ág nincs is Verespatakon — hanem kaszáltatja. Ő, mint hogy egyebet dolgozzék, mint mi a bányászathoz tartozik, inkább henyél, és fizetés mellett dolgoztat. Akárhány fiatal erőteljes legény miután a bányászatot illető dolgát elvégezte, csavarog az utcán vagy betér a koresmába.

A verespatakinak nincsen mezőgazdasága és következőleg kelmői sincsenek, miből a holmikát készítse. Az utolsó rongyot is a piacról veszi; ennek az a következménye, hogy kivált ágyneműekben nagyon de nagyon szegények. Az orvosok és a papok e mellett tanuskodhatnak.

A verespataki időtöltései és szórakozásai nyáron a kirándulások a szabadba, kivált a dombokon, hol a férfiak leülopednek és kártyáznak, ritkán pénzben, vagy tréfálnak; a nők csevegnek vagy énekelnek. Más része betér a koresmába és kuglizás vagy néha zene mellett fogyasztja tőle telhetőleg a bort. A szegényebbek pálinkáznak. Néha mulatóságokat is rendeznek, hol az intelligencia a néppel együtt elég vigan mulat. Télen is ugyanazok a szórakozások, avval a különbséggel, hogy kirándulások helyett a szomszédok összegyűlnek és úgy tárgyalják le az életük szükkörének eseményeit. A politikával nem törődnek, nekik mindegy, csak ne kelljen sok adót fizetni.

Egyáltalában a szorakozások vigan és békésen folynak le.

A gyermek-játék különösen a labda, (lopta, popic és piu).

A verespataki a mig van honnét, jól eszik és iszik. A fő és kedvencz étele a *tokány*. A munkásnép, ha van honnét, reggel pálinkázik, azután bevág egy jó darab szalonnát és rá egy fél liter tejes kávé. Délbe leves és két, néha három tál ételt is, este a legtöbbször a mi maradt délről, vagy egyebet rövidebben. Az ital, bor vagy pálinka, a mig van miből, el nem marad.

A verespataki munkás népnek az a jellegzetessége, hogy a mig van miből, vigan él. *Böjtökről a román ember sem akar semmit tudni.* Szombat napján kapják a munkások rendesen a bért, ebből fizeti ki — ha fizeti — a mult heti kölesönt, a nők elárasztyják a piaczt és vásárolnak mindenféle ételne-műeket, olesót, drágát, mindent, ami elébe jön és a mig van pénze. Az az ételáru, a mi Verespatakon nem kél el, az áru-sító bátran eldobhatja, mert az többé senkinek a világon nem kell. A bérének másik részével megkezdi a borozást vagy pálinkázást. A mi maradt szombatról, agyonüti vasárnapon. Hétfőn aztán a munkával együtt megkezdődik a kölesön vagy hitel és a koplalás.

A jobb móduak és az intelligentia uriasan élnek. Hétfőnkint bemennek Abrudbányára, hol bizony ezek is néha- néha igen vigan élnek.

A románok köszöntései: jó reggelt (bunadimineatia), jó napot (buna ziua), jó szerencsét (norocu së deie Dumnezeu), találnál aranyat (së dai de auru), jó estét (sarabună).

A háztartásukban valami különös szokásuk nincsen, mint a mire a bányászati foglalkozásuk kényszeríti.

A verespataki román lakodalom a következőleg megy végbe: Vasár- vagy ünnepnapon délután a vőlegény, nász-nagyok és vendégek, ezen utóbbiak rendesen csak a rokonok, a menyasszony házánál gyűlnek össze és innét párosan szép rondben és csendben elmennek a templomba, honnét az egy-házi szertartás elvégzése után ismét a menyasszony házához térnek vissza. A menet és jövet történik gyalog vagy kocsik-

kal, tehotóság szerint. Hazatérés után következik a vacsora, rendszeren zene mellett, vacsora után néha tánc is, mely a körülmények szerint eltart reggelig. Ekkor haza mennek és mindenki teendője után lát. Megjegyzendő, hogy mint násznagy több pár szerepel, néha még hat pár is és a fiatal párt ezek rendszeren a közlebbi napokban megajándékozzák valamivel.

A temetés következőleg megy végbe. A halottat virasztják, másod vagy harmadnap délután eljön a lelkész és elvégzi a szertartást röviden, de mindig prédikációval és verssel. Temetés után kiki haza megy. Semmi torozás; ritkán csak a közelebbi rokonok gyűlnek össze, senki hivatlanul. A jobb módúak a halottért requiemet (parasztás) tartatnak hat hétre és egy évre a temetés után. A rendes stola egy felnőtt temetéséért 5 frt, jobb módú 10 frt. Balhiedelem: ha a halottnak mind a két vagy egy szeme nyitva marad, azt tartják, hogy a házbeliekből valaki még meg fog halni. Mikor a hullát a házból kiviszik, beteszik utána az ajtót és csak azután nyitják ki és jönnek ki a házbeliek, nehogy meghaljanak ők is közvetlenül utána.

A verespatakiak minden ünnepet megtartanak egyaránt, román-e vagy magyar. Egyéb ünnepek nincsenek szokásban.

A pásztor-élet nagyon korlátozott, valami különös szokáschez nem tapad.

A verespataki bányász nagyon hisz a bánya rémekben, (vilva baiei). Azt képzeli, hogy az sir, énekel, gurul, illetőleg, hogy valami tompa morajjal tiltakozik és hogy ezután mindig sok aranyra bukkannak. Azt tartják továbbá, hogy a boszorkányok képesek a tehének tejét elvenni és ez ellen mindenféle czifra mondatokkal és jelekkel igyekeznek védekezni. Hogyha a tyuk kukorékol rossz jel; hogy a kotló alatt tett tojásból mikor az emberek kijönnek a templomból több csirke fog kikelni.

A babonák sora végtelen: Mikor valaki hosszasan beteg, hogy „ia típat“ azaz, hogy meg van babonázva. A szerelem körüli kuruzsolások és babonázások sora és módja is számtalan. Egyebek közt azt tartják, hogy a leány szerető-

jét egy darab fán vagy egy seprőn, vagy egy cserépedény bizonyos elhelyezése által elhozhatja akár hol is legyen. Egyáltalában majdnem minden cselekmény vagy tárgyhoz tapad egy babonájuk is. Igy például: *hogy az aranynak ne füttyüljön*, mert valami módon elpusztul vagy apad stb.

A. B.

ROMÁN TALÁLÓS MESÉK.

Van két selyem gomolyom,
Fel a házra feldobom.

(Szeu.)

*

Van egy ládám szellő nyitogatja, szellő zárogatja.
BCU Cluj / Central University Library Cluj (Tyuk-farka.)

*

Mikor lát a ló hátul is úgy, mint elől? (Mikor vak.)

*

Fel a hegytől le a völgyig sok üstfenék látszik.

(Vakandturás.)

*

Mi van több a házban, mint szalma, vagy zsendely a fedelen?

(Szó.)

*

Kutyakölyök vasbelekkel, mi az?

(Lakat.)

*

Két fadarab himbálódzik
Bőr a nyakból kapálódzik.

(Cséplő.)

Áron János.

LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ.

Aranyféléfalu, ápril hó.

Nagyságos Uram!

Azt mondja Jean Paul az eszmékről, hogy:

„Pusztaságba vitt egy madár egy magot
S ezen magból új tenyészet támadott.“

A legfőnyesebb axioma, mert az eszme, ha egyszer kipattan hüvelyéből, életet követel magának s terjed tovább.

Nagyságod is elhintette a magyar-román testvériség és egyetértés magasztos eszméjét s mondhatom, hogy az eszme sok helyen talált termékeny talajra.

Ennek első kifakadásául lehet tulajdonítani a Szatmáron május 1-én megjelenő „Szatmári Ellenőr“ című hetilapot, melynek előfizetési felhívását, miután a lap irányát és célját maga is eléggé hiven illusztrálja egész terjedelmében itt adom:

Előfizetési felhívás a „Szatmári Ellenőr“ című társadalmi és szépirodalmi heti lapra.

Első száma 1897. Május 1-ső napján fog megjelenni.

Szükségét láttuk, hogy édes magyar hazánk északkeleti vidékének központján, a hol oly sokféle vegyes ajku nép lakik szorosán egymás mellett, egy oly társadalmi és szépirodalmi lapot adjunk ki, mely a vegyes ajku népek közötti jó egyetértésnek és mindenekfelett az igaz testvériségnek legyen előmozdítója, hű ápolója.

Habár a „Szatmári Ellenőr“ a szatmári gör. kath. egyháznak lesz lapja, érzolme, munkaköre hazafias irányu lesz és ettől egy pillanatra sem fog oltántorodni.

A kikelet első szép napján, május hó 1-én bontjuk ki zászlónkat, hallhatatlan költőnk o sorait írva fel reá:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hive oh magyar! . . .“

És ezt nemcsak felírjuk, de tettehöz kelünk és a küzdő porondra állunk ki érette!

Mi azt akarjuk, hogy a románság és ruthének között is a magyar szó hangozzék mindenütt a Kárpátoktól az Adriáig.

A magyar trikolor lengjen szerte a hazában s tanulja ezt tiszteletben tartani tót, ruthén, román, horvát, rác, stb.

Azt akarjuk, hogy édes hazánk idegen ajku népei szívesen, lélekkel magyarok legyenek s ne agitáljanak külföldre; tanulják megismerni, szeretni s tiszteletben tartani a magyar állameszmét!

Mindezen nagy feladatokat a „Szatmári Ellenőr“ csak úgy lesz képes elősegíteni, ha első sorban is a nagy közönség szíves rokonszenvével és pártfogásával találkozik.

A „Szatmári Ellenőr“ mindenkor azon lesz, hogy a nagy közönség igényeit kielégítse.

Nagyhangu ígéretekkel nem teszünk, csak azt akarjuk jelezni, hogy a „Szatmári Ellenőr szerkesztőségének eddig is sikerült a helybeli, mint a vidéki, sőt a fővárosi írói gárda számos tekintélyes és elsőrendű tagjait toborzani zászlájához.

A tekintélyes írói gárda névsorát lapunk első számában tesszük közzé.

A „Szatmári Ellenőr“ ugyis, mint helyi lap, igyekezni fog feladatának lelkiismeretesen megfelelni.

Vezércikkjeiben a helyi actualis dolgokról sohasem fog megfélekedezni; hírvonatában a helybeli eseményeket az igazságnak megfelelően minden elfogultság nélkül fogja közölni.

A vidéki hírek dolgában sem maradunk el, a mennyiben az egész megyének minden nagyobb községéből lapunkhoz levelezőt szerződtettünk.

A mennyiben egy városunk, valamint vidékénok nagy része közigazdaságilag nagy területet foglal el, lapunkban „Közigazdaság“ czim alatt állandó rovatot nyitunk, melyben csakis időszerű szakezickek fognak megjelenni.

Irodalmi rovatunkra nagy súlyt fektetve, azon leszünk, hogy ebben is a nagy közönség igényeit kielégíthessük.

Midőn végül határozottan biztosítjuk mélyen tisztelt előfizetőinket arról, hogy lapunk a higgadt tárgyilagossággal fog békés szellemben az igazság ösvényein haladni s a fentebbi elvekért kitartóan küzdeni; jóindulatu törekvéseinket és polgártársainak üdvét szívünkön viselő önzetlen munkálkodásunkat a nagyérdemű közönség szives pártfogásába és nemeskeblű támogatásába vagyunk bátrak ajánlani.

A »Szatmári Ellenőr« szerkesztője

Papp Lajos,

szatmári gör. kath. lelkész lesz, a kinek eddigi működése elég garancia fentebbi elveink biztosítására.

Munkatársai pedig ugy a helybeli, mint a vidéki, sőt a fővárosi írói gárda előkelő tagjaiból áll.

A »Szatmári Ellenőr« f. évi május hó első napján jelenik meg először.

A többi számok pedig minden szombaton reggel jelennek meg.

A »Szatmári ellenőr« előfizetési ára a következő:

Egész évre	4 frt — kr.
Félévre	2 frt — kr.
Negyedévre	1 frt — kr.
Egyes szám ára	10 kr.

A mellékelt levelező lapon annak kijelentését kérjük, hogy hajlandó-e a t. czim a »Szatmári Ellenőr« előfizetőinek sorába lépni s ha igen, ugy ezt a kiadóhivatallal legkésőbb április hó 15-ig tudatni kegyeskedjék.

A levelező lapnak — tagadó válasz esetében is mielőbbi beküldését kérjük.

Lapunkat a m. t. közönség ismételt pártfogásába és jóindulatába ajánlván

Szatmárt, 1897. április hó 1-én

hazafias üdvözlettel

a »Szatmári Ellenőr« szerkosztósége és kiadóhivatala.

(Széchenyi-uteza 10 sz.)

Hogy mily czólt tűzött maga elé Papp Lajos lapjával,
 azt az előfizetési felhívás eléggé hiven mutatja s ismervo
 Papp Lajos egyéniségét: hiszem, hogy nemes törekvésót a
 legszebb siker fogja koronázni.

- Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletemet

Marosán Viktor.

ROMÁN NÉPDALOK.

Drága Jankóm arra kérlek,
 Hajts utezánkba, drága lélek!
 Tégy csengőket ökreidre,
 Ostorodra selyem csapot,
 Hogy halljam a drága hangot.
 Beteg vagyok, beteg-ágyon,
 Meg is öl a kinom, vágyom.
 Hogyha eljössz, lásd megkérem
 Anyámat: nyissa ki szépen,
 Nyissa ki az ablak-táblát,
 Hogy tekintsek ki azon át,
 Hogy a képed megszemléljem,
 Hogy a szívem megenyhüljen.

M. G.